

Avdelningen för juridik och inre marknad
Marie Hansson
Direktnr: 08-406 83 19
E-post: marie.hansson@swedac.se

Ert datum
2017-05-19

Er referens
Fi2017/02150/K

Fi.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar över Valfärdsutredningens slutbetänkande Kvalitet i välfärdens- bättre upphandling och uppföljning (SOU 2017:38)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ansvarar för frågor om teknisk kontroll, ackreditering och frågor i övrigt om bedömning av överensstämmelse, reglerad mätteknik, ädelmetallkontroll samt för samordning av marknadskontroll. Swedac får med anledning av ovan angivna remiss lämna följande synpunkter.

Swedac tillstyrker inte förslaget och vill med anledning av detta att följande synpunkter uppmärksammas.

Mätning och uppföljning av kvalitet

Utredningen skriver i sitt slutbetänkande att det är svårt att mäta kvalitet, formulera tydliga kvalitetskrav eller följa upp kvalitet inom välfärden. Swedac delar inte denna uppfattning. Det går att mäta kvalitet inom välfärden precis som inom andra områden och det kan föreskrivas att alla utförare av välfärdstjänster ska arbeta med ständiga förbättringar utifrån uppmätta resultat. Detta görs sedan länge inom verksamheter som är ackrediterade i enlighet med internationella standarder och i verksamheter som för övrigt arbetar inom tjänstesektorn.

Vinstbegränsning och kvalitetskrav

Utredningen konstaterar vidare att det inte är möjligt att ersätta vinstbegränsning med utökade kvalitetskrav. Inte heller i detta avseende delar Swedac utredningens uppfattning. Vinstbegränsning är inte en förutsättning för kvalitet inom välfärdssektorn. Kvalitet kan enligt Swedac uppnås oavsett om man tillåter vinst eller inte i en verksamhet.

Swedac anser därför att utredningen borde ha belyst frågan om kvalitet i välfärden mera utförligt och vill i detta sammanhang lyfta fram ackreditering och bedömning av överensstämmelse som ett lämpligt internationellt

¹ Vad god referera till denna beteckning vid all korrespondens med Swedac i detta ärende.

vedertaget verktyg vid kvalitetssäkring, kravställning i samband med upphandling och uppföljning av välfärdstjänster. Bedömning av överensstämmelse säkerställer att en verksamhet uppfyller krav på kvalitet och kompetens samt även att verksamheten inom vissa regelbundna intervaller följs upp så att den upprätthåller den kvalitet och kompetens som krävs för att få vara fortsatt ackrediterad eller certifierad.

Andra studier av välfärden stödjer Swedacs resonemang. I en rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) - 2014:5 Konkurrens, kontrakt och kvalitet i hälso- och sjukvård i privat regi, diskuteras förutsättningarna för alternativa driftsformer inom en del av välfärden - hälso- och sjukvården. En viktig förutsättning för att vårdval och upphandling av vårdtjänster ska fungera väl är enligt rapporten att det finns tillförlitlig information om kvaliteten i den vård som erbjuds. Denna information kan förbättras genom att det införs ett generellt ackrediteringssystem för vårdgivare. Ett sådant system skulle enligt rapporten ge standardiserad och jämförbar information om kvaliteten i hälso- och sjukvårdstjänster. ESO delar således Swedacs uppfattning att ett ackrediteringssystem kan användas som ett lämpligt verktyg vid kravställning i samband med upphandling av välfärdstjänster.

Ackreditering är ett system som finns inom ett stort antal samhällsområden och är en viktig del av den svenska kvalitetsinfrastrukturen. Systemet med ackreditering bidrar till att säkerställa att uppsatta regler och krav följs. Det skapar möjligheter för kvalitetssäkring i flera led och förutsättningar för en enhetlig tillsyn. Ackreditering är en kompetensprövning som utförs enligt förordning EG/765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter samt enligt europeiska och internationella standarder. Syftet med ackreditering är att säkerställa att kontroller genomförs på ett tillförlitligt och enhetligt sätt med rätt kompetens av oberoende aktörer. Genom ackreditering bedömer Swedac om ett organ som erbjuder provning, kalibrering, certifiering, kontroll eller verifiering, dvs. bedömning av överensstämmelse, har den kompetens och det oberoende som krävs för en uppgift. Ackreditering har flera mål. Det handlar om att bidra till hållbar utveckling genom att förbättra miljö, hälsa, säkerhet och kvalitet samt underlätta handel. Ackreditering innebär systematiska genomgångar av uppsatta krav inom vitt skilda områden. Det kan t.ex. handla om systematisk uppföljning av teknisk utrustning, lokalers utformning, personalens kompetens och organisationens ledningssystem. Det helhetsgrepp som ackreditering medför är en av systemets styrkor.

Swedac har i remissvar över delbetänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) uttryckt önskemål om att utredningen i sitt slutbetänkande utreder möjligheten att använda ackreditering och bedömning av överensstämmelse som grundkrav vid upphandling och uppföljning av välfärdstjänster. Swedac finner det anmärkningsvärt att utredningen inte

beaktat detta önskemål. Swedac anser att det är av yttersta vikt att denna fråga utreds närmare. Swedish Standards Institute (SIS) har i remissvar över utredningens slutbetänkande bl.a. anfört att SIS på uppdrag av staten i samverkan med Swedac skulle kunna utforma ett förslag om en robust och långsiktig kvalitetssäkringslösning för välfärdssektorn. SIS erbjuder sig att på kort varsel inleda en dialog om hur ett sådant uppdrag skulle kunna utformas. Swedac står gärna till förfogande i detta arbete.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av juristen Marie Hansson. Avdelningschefen Åsa Tysklind och utredaren Magnus Pedersen har deltagit vid den slutliga handläggningen av ärendet.

Peter Strömbäck

Marie Hansson